

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 383/2021
15.04.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Радмиле Драгичевић Дичић, председника већа, Радослава Петровића, Биљане Синановић, Дубравке Дамјановић и Драгомира Милојевића, чланова већа, са саветником Татјаном Миленковић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА и др, због кривичног дела пореска утаја из члана 229. став 3. у вези става 1. КЗ и др, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Виолете Денић, поднетим против правноснажних пресуда Основног суда у Нишу К број 1032/17 од 02.06.2020. године и Апелационог суда у Нишу Кж1 767/20 од 04.11.2020. године, у седници већа одржаној дана 15.04.2021. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ДЕЛИМИЧНО СЕ УСВАЈА захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, као основан, у погледу правне оцене дела и одлуке о казни, па се у односу на овог окривљеног, а по службеној дужности, применом одредбе члана 489. став 2. ЗКП и у односу на окривљеног ББ, у осуђујућем делу **ПРЕИНАЧУЈУ** правноснажне пресуде Основног суда у Нишу К број 1032/17 од 02.06.2020. године и Апелационог суда у Нишу Кж1 767/20 од 04.11.2020. године, тако што Врховни касациони суд радње окривљеног АА описане у ставу I изреке првостепене пресуде, за које је том пресудом оглашен кривим, правно квалификује као кривично дело пореска утаја из члана 225. став 2. КЗ („Службени гласник РС“, број 35/19), а радње окривљеног ББ описане у ставу I изреке првостепене пресуде, за које је том пресудом оглашен кривим, правно квалификује као кривично дело пореска утаја у помагању из члана 225. став 2. у вези члана 35. КЗ („Службени гласник РС“, број 35/19), за која дела окривљеног АА осуђује на казну затвора у трајању од 2 године, а окривљеног ББ на казну затвора у трајању од 1 године коју ће окривљени ББ издржавати у просторијама у којима станује без примене електронског надзора, а уколико једном у трајању преко шест часова или два пута у трајању до шест часова, самовољно напусти просторије у којима станује, суд ће одредити да остатак казне затвора издржи у заводу за извршење казне затвора, а оба окривљена осуђује и на новчане казне у одређеном износу од по 100.000,00 динара, које су окривљени дужни да плате у року од 3 месеца по правноснажности пресуде, а уколико новчане казне не плате у остављеном року, исте ће им бити замењене казнама затвора тако што ће се за сваких започетих 1.000,00 динара новчане казне, одредити један дан казне затвора, док се захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА у преосталом делу **ОДБИЈА** као неоснован.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу К број 1032/17 од 02.06.2020. године окривљени АА оглашен је кривим због извршења кривичног дела пореска утаја из члана 229. став 3. у вези става 1. КЗ, а окривљени ББ оглашен је кривим због извршења кривичног дела пореска утаја из члана 229. став 3. у вези става 1. у вези члана 35. КЗ, па су осуђени на казне затвора у трајању од по једне године, које ће окривљени по правноснажности пресуде издржавати у просторијама у којима станују, без примене електронског надзора, а уколико једном у трајању од преко шест часова или два пута у трајању до 6 часова самовољно напусте просторије у којима станују, суд ће одредити да остатак казни затвора издрже у заводу за извршење казне и осуђени су на новчане казне у одређеном износу од по 100.000,00 динара коју су дужни да плате у року од 3 месеца од дана правноснажности пресуде, а да ће уколико то не учине у остављеном року, суд новчане казне заменити казном затвора, тако што ће се за сваких започетих 1.000,00 динара одредити један дан казне затвора.

Истом пресудом обавезани су окривљени АА и ББ да суду солидарно накнаде трошкове кривичног поступка сходно члану 264. став 3. ЗКП о чијој ће висини суд одлучити посебним решењем сходно одредби члана 262. ЗКП.

Истом пресудом на основу члана 422. став 1. тачка 2) ЗКП према окривљеном АА одбијена је оптужба да је извршио кривично дело пореска утаја из члана 229. став 2. КЗ.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Кж1 767/20 од 04.11.2020. године усвојена је жалба Основног јавног тужиоца у Нишу и преиначена пресуда Основног суда у Нишу К број 1032/17 од 02.06.2020. године у делу одлуке о кривичној санкцији у односу на окривљеног АА, тако што је Апелациони суд окривљеног АА због кривичног дела пореска утаја из члана 229. став 3. у вези става 1. КЗ за које је првостепеном пресудом оглашен кривим, осудио на казну затвора у трајању од 2 године и 6 месеци и на новчану казну у одређеном износу од 100.000,00 динара, коју је окривљени дужан да плати у року од 3 месеца по правноснажности пресуде, и одређено да уколико новчану казну не плати у остављеном року, иста ће бити замењена казном затвора тако што ће се за сваких започетих 1.000,00 динара новчане казне одредити један дан казне затвора, док су жалба браниоца окривљених АА и ББ, и у осталом делу жалба Основног јавног тужиоца у Нишу одбијене као неосноване и у непреиначеном делу првостепена пресуда је потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости поднео је бранилац окривљеног АА, адвокат Виолета Денић, због битних повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1), 7) и 9) и став 2. тачка 1), и повреда закона из 439. тачка 1), 2) и 3) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд побијане пресуде преиначи и окривљеног ослободи од казне или да потврди првостепену одлуку, или да побијане пресуде укине и предмет врати на поновни поступак и одлучивање.

Након што је примерак захтева за заштиту законитости у смислу члана 488. став 1. ЗКП, доставио Републичком јавном тужиоцу, Врховни касациони суд је одржао

седницу већа, о којој није обавестио јавног тужиоца и браниоца, јер веће није нашло да би њихово присуство било од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП).

На седници већа, Врховни касациони суд је размотрио списе предмета са пресудама против којих је захтев за захтев за заштиту законитости поднет, па је по оцени навода у захтеву нашао:

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА је делимично основан.

Основано се захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног АА указује да је првостепеном и другостепеном пресудом учињена повреда закона из члана 439. тачка 2) ЗКП у вези члана 5. ЗКП, јер приликом правне квалификације кривичноправних радњи за које је окривљени АА оглашен кривим није примењен блажи закон – примењен је закон који је важио у време извршења дела, а не закон који је важио у време доношења пресуда, а који је блажи за учиниоца.

Из изреке првостепене пресуде у односу на коју је поднет захтев за заштиту законитости, произилази да је окривљени АА у периоду од 01.02.2011. године до 11.02.2011. године на начин и у месту ближе описаном у изреци те пресуде, извршио кривично дело пореска утаја и избегао плаћање пореза у износу од 8.619.586,00 динара.

Одредбом члана 229. став 3. у вези става 1. Кривичног законика („Службени гласник РС“, број 72/09) који се примењивао од 11.09.2009. године до 28.02.2018. године, дакле, који је важио у време извршења кривичног дела за које је окривљени АА оглашен кривим, прописано је да ко у намери да потпуно или делимично избегне плаћање пореза и доприноса или других прописаних дажбина, даје лажне податке о законито стеченим приходима, о предметима или другим чињеницама које су од утицаја на утврђивање оваквих обавеза или ко у истој намери, у случају обавезне пријаве, не пријави законито стечени приход, односно предмете или друге чињенице које су од утицаја на утврђивање оваквих обавеза или ко у истој намери на други начин прикрива податке који се односе на утврђивање наведених обавеза, а износ обавезе чије се плаћање избегава прелази 7.500.000,00 динара казниће се затвором од 2 до 10 година и новчаном казном.

Одредбом члана 225. став 2. у вези става 1. Кривичног законика („Службени гласник РС“, број 35/19) који се примењује од 01.12.2019. године па на даље, дакле који је важио у време доношења побијаних пресуда, прописано је да ко у намери да он или друго лице потпуно или делимично избегне плаћање пореза, доприноса или других прописаних дажбина, даје лажне податке о стеченим приходима, о предметима или другим чињеницама које су од утицаја на утврђивање оваквих обавеза или ко у истој намери, у случају обавезне пријаве, не пријави стечени приход, односно предмете или друге чињенице које су од утицаја на утврђивање оваквих обавеза или ко у истој намери, на други начин прикрива податке који се односе на утврђивање наведених обавеза, а износ обавезе чије се плаћање избегава прелази 5.000.000,00 динара казниће се затвором од 2 до 8 година и новчаном казном.

Одредбом члана 5. став 1. КЗ прописано је да се на учиниоца кривичног дела примењује закон који је важио у време извршења дела, а ставом 2. истог члана

прописано је да ако је после извршења кривичног дела измењен закон, једном или више пута, примениће се закон који је најблажи за учиниоца.

Окривљени АА оглашен је кривим због извршења кривичног дела пореска утаја из члана 229. став 3. у вези става 1. Кривичног законика („Службени гласник РС“, број 72/09) који је важио у периоду од 11.09.2009. године до 28.02.2018. године, и био на снази у време извршења кривичног дела (кривично дело је учињено 2011. године), па је правна квалификација кривичноправних радњи окривљеног извршена је применом тог закона, а за то кривично дело била је прописана казна затвора од 2 до 10 година.

Имајући у виду да је за кривично дело пореска утаја из члана 225. став 2. у вези става 1. Кривичног законика („Службени гласник РС“, број 35/19) који важи почев од 01.12.2019. године па надаље, дакле који је на снази у време доношења побијаних одлука, запређена казна затвора од 2 до 8 година и новчана казна, нижестепени судови су, правно квалификујући радње окривљеног АА као кривично дело пореска утаја из члана 229. став 3. у вези става 1. КЗ („Службени гласник РС“, број 72/09) који је важио у време извршења дела, на окривљеног применили закон који је прописивао строжу казну.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је, налазећи да је захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА у том делу основан, применом члана 5. КЗ, делимично усвојио поднети захтев и побијане пресуде преиначио у односу на овог окривљеног, а по службеној дужности применом члана 489. став 2. ЗКП и односу на окривљеног ББ, у осуђујућем делу у погледу правне оцене дела, тако што је кривичноправне радње окривљеног АА описане у ставу I изреке првостепене пресуде правно квалификовао као кривично дело пореска утаја из члана 225. став 2. у вези става 1. КЗ, а кривичноправне радње окривљеног ББ као кривично дело пореска утаја у помагању из члана 225. став 2. у вези става 1. у вези става 35. КЗ („Службени гласник РС“, број 35/19) који важи почев од 01.12.2019. године, па на даље, који закон је био на снази у време доношења побијаних одлука, јер се у радњама окривљених стичу сви законом прописани субјективни и објективни елементи тог кривичног дела, а тај закон је према запређеним казнама, блажи за окривљене.

Имајући у виду да је Врховни касациони суд преиначио побијане пресуде у погледу правне оцене дела применом члана 5. став 2. КЗ, овај суд је побијане пресуде преиначио и у погледу одлуке о казни, па је:

-прихватајући као правилно утврђене и цењене олакшавајуће и отежавајуће околности на страни окривљеног АА од стране нижестепених судова, приликом одмеравања казне окривљеном, имао у виду да је за кривично дело за које је окривљени оглашен кривим овом пресудом, запређена блажа казна, окривљеног АА осудио на казну затвора у трајању од 2 године и новчану казну у износу од 100.000,00 динара коју је обавезан да плати у року од 3 месеца од дана правноснажности пресуде, и одредио да уколико окривљени новчану казну не плати у остављеном року, иста ће бити замењена казном затвора тако што ће се за сваких започетих 1.000,00 динара новчане казне, одредити један дан казне затвора, налазећи да ће се овако одмереном казном, оставарити законом прописана сврха кажњавања,

-прихватајући као правилно утврђене олакшавајуће и отежавајуће околности на страни окривљеног ББ од стране нижестепених судова, и дајући тим околностима адекватан значај, окривљеног ББ осудио на казну затвора у трајању од 1 године коју ће

овај окривљени издржавати у просторијама у којима станује без примене електронског надзора, а уколико једном у трајању преко шест часова или два пута у трајању до шест часова, самовољно напусти просторије у којима станује, суд ће одредити да остатак казне затвора издржи у заводу за извршење казне затвора и на новчану казну у износу од 100.000,00 динара коју је обавезан да плати у року од 3 месеца од дана правноснажности пресуде, и одредио да уколико окривљени новчану казну не плати у остављеном року, иста ће бити замењена казном затвора тако што ће се за сваких започетих 1.000,00 динара новчане казне, одредити један дан казне затвора, налазећи да ће се овако одмереном казном, оставарити законом прописана сврха кажњавања.

Бранилац окривљеног АА у захтеву наводи да је побијаним пресудама учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, јер је окривљени правноснажно оглашен кривим пресудом Основног суда у Алексинцу СПК бр 8/17 од 11.07.2017. године, а да је побијаним пресудама оглашен кривим за исто кривично дело, за исто време и начин извршења, за исти идентитет заштићеног добра, исту тежину последице и да постоји уска повезаност та два поступка у садржинском и временском смислу, па је у конкретном случају дошло до двоструког кажњавања учиниоца.

Из списка предмета произилази да је пресудом Основног суда у Алексинцу СПК бр 8/17 од 11.07.2017. године прихваћен споразум о признању кривичног дела СК 9/17 од 16.06.2017. године, закључен између Основног јавног тужиоца у Алексинцу и окривљеног АА и његовог браниоца, па је овај окривљени оглашен кривим због извршења кривичног дела пореска утаја из члана 229. став 2. у вези става 1. КЗ, које је извршено у периоду од 26.11.2010. године до 31.01.2011. године и осуђен на казну затвора у трајању од 1 године и новчану казну у одређеном износу од 30.000,00 динара.

Из изреке пресуде Основног суда у Нишу К број 1032/17 од 02.06.2020. године, произилази да је окривљени АА оглашен кривим због извршења кривичног дела пореска утаја из члана 229. став 3. у вези става 1. КЗ и осуђен на казну затвора у трајању од 1 године и новчану казну у одређеном износу од 100.000,00 динара, а да је то кривично дело извршено у периоду од 01.02.2011. године до 11.02.2011. године.

По налажењу Врховног касационог суда окривљени АА је побијаним пресудама оглашен кривим због извршења кривичноправних радњи које су предузете у различитом временском периоду у односу на оне радње за које је оглашен кривим пресудом Основног суда у Алексинцу СПК 8/17 од 11.07.2017. године, па су наводи захтева за заштиту законитости браниоца овог окривљеног, којима се на тај начин указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 1) ЗКП, од стране овога суда оцењени као неосновани.

Бранилац окривљеног АА у захтеву наводи да је побијаним пресудама учињена повреда закона из члана 439. тачка 3) ЗКП на тај начин што је приликом одмеравања казне окривљеном, као отежавајућа околност цењен број закључених уговора, као и висина избегнутог плаћања, што није у складу са одредбом члана 54. став 3. КЗ.

Одредбом члана 54. став 3. КЗ прописано је да се околност која је обележје кривичног дела не може узети у обзир као отежавајућа, односно олакшавајућа околност, изузев ако прелази меру која је потребна за постојање кривичног дела или

одређеног облика кривичног дела, или ако постоје две или више оваквих околности, а само једна је довољна за постојање тежег односно лакшег облика кривичног дела.

Имајући у виду да је за кривично дело пореска утаја из члана 229. став 3. у вези става 1. КЗ, за које је окривљени АА оглашен кривим побијаним пресудама прописана казна затвора од 2 до 10 година и новчана казна, и да је за постојање тог облика кривичног дела прописано да износ обавезе чије се плаћање избегава треба да пређе износ од 7.500.000,00 динара, а да је окривљени оглашен кривим због избегавања плаћања обавезе у износу од 8.619.586,00 динара, што значи да износ пореза који је окривљени избегао да плати, знатно превазилази меру која је потребна за постојање овог облика кривичног дела, побијаним пресудама није повређен члан 54. став 3. КЗ, када је као отежавајућа околност на страни окривљеног цењен број закључених уговора, као и висина избегнутог плаћања пореза, па се захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног неосновано указује на повреду закона из члана 439. тачка 3) ЗКП.

Бранилац окривљеног АА у захтеву наводи да је другостепени суд усвајањем жалбе Основног јавног тужиоца у Нишу која је изјављена у погледу одлуке о кривичној санкцији прекорачио своја овлашћења на штету окривљеног и осудио га на строжије казне, ценећи ранију осуђиваност окривљеног за исто кривично дело, а да за такву одлуку није навео јасне и недвосмислене разлоге зашто није потврдио одлуку о казни коју је одмерио првостепени суд, чиме је учинио битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 10) ЗКП у вези члана 453. ЗКП

Врховни касациони суд се није упуштао у оцену изнетих навода захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног, јер недостатак јасних разлога у образложењу пресуде не представља разлог због кога окривљени и његов бранилац могу поднети захтев за заштиту законитости.

Врховни касациони суд се није упуштао ни у оцену истакнутих битних повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 7) и 9) ЗКП, у захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, јер наведене повреде закона нису образложене.

Из напред наведених разлога донета је одлука као у изреци на основу одредбе члана 492. став 1. тачка 2) и члана 491. став 1. ЗКП.

**Записничар-саветник,
Татјана Миленковић, с.р.**

**Председник већа-судија,
Радмила Драгичевић Дичић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић